

נמ:

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

עין משפט
גור מצוה

מסורת הש"ס

א) ושמע קולו: (ו) כינה
ה) ושמע קולו: (ז) כינה
ה) כינה: (ח) כינה: (ט)
ו) ושמע קולו: (י) כינה
ז) ושמע קולו: (יא) כינה
ח) ושמע קולו: (יב) כינה
ט) ושמע קולו: (יג) כינה
י) ושמע קולו: (יד) כינה
יא) ושמע קולו: (טו) כינה
יב) ושמע קולו: (טז) כינה
יג) ושמע קולו: (יז) כינה
יד) ושמע קולו: (יח) כינה
טו) ושמע קולו: (יט) כינה
טז) ושמע קולו: (כ) כינה

גליון הש"ס

נב) לאחרי נחש: עי'
פסחים דף כ"ד ע"ב תוס'
ד"ה זרעה: ומה דכ"ג
ע"ג תוס' ד"ה למי:
שם ט"ז ע"ב ד"ה ר"י בן
שמואל אפי"ן: ע"ג ע"ג
ט ע"ב תוס' ד"ה א"ל:
רש"י ד"ה ר"ה נחש נאלי עיני
שוה: ע"י משנת תוס'
א"ר טעמן ק"י ד"ה נחש
טז:

מוסף רש"י

ביום ואפילו בשבת.
מלל כתיב כשמי ימול
ושבת ק"ב: ביצחק ולא
כל יצחק: ועשו אתו נקמה
ועל יצחק: וזכרם לא:
לכס יהיה לאכילה ולכל
חית הארץ: והיה להם
החיות כחיות חיות לחבל
ולא ירשעו להם ולאשתי
להמת כחיה ולחבלו כחיה:
אך כל ירק עשב יחבלו יחד
טלם: ובראשית א' כס:
כירק עשב: שבתאי
לחם הרעלן: וטס: הנדבדו
קשר בעיניו ושיבטו: א"ר
קרוי לפי ורגו זה ע"ג על
המים חיה חסר עמו על
שפת הים: ובי' ו: דש
בארזין ותרנגולין: דאין
להם ימים להשקט וכל
משתטתה על ג' נתיבין: ובי'
א"ר: חבל על משט
גדול: כל חבל כשמי' טעמן
מחלה ויפסד הוא: ויורדין
טו) הפסד ויגמת נפש הוא
(יבמות ככז):

והרי מילה. לישראל נאמרה ולא לבני נח ללא חסדה גבי שבע
מלות: לכל דבר שבמינין. לא שנית כמינין אלא מפני שאמר להם
שמים שלשה ימים קודם מתן תורה ולאחר שלשה ימים הולך
להמיר בן ואע"ג דממילא משמעת המירא דהא שלשה ימים הוא
דאמר והרי עברו אשמעינן קרא
לכל דבר הנאסר בזמן ב"ד אפי"ן
שקבעו זמן לדבר לרין למנות פסע
אחרת להמירו לשבע עושין וימא
כ"י. כל שבע מלות שזוהו ושנו
במינין נמשך נמי כל אחת ואחת
הנזכרת לשנות על דבר כגון עבודת
זוככים לפרש מיתה ועבודת האסורין
זה וכן גלוי עריות לפרש עושין וימא
דכילוה לא נשנו ולישראל נאסרו ולא
לבני נח: אזהרה מהדר ומאסר כה
למה ל'י. למהדר ומיכתב אזהרה
דיקדו אלא להמירה לבני נח
ולא ישראל אחת: הני נמי. מילה ופרייה
ורביה הא לא איתנו דהא אמת
למילתא הוא דאיתנו: הא. דגיד
הגשה לא איתנו כלל ומשום הכי לא
חשיב להו כהדירה ומיכו הכי נמי מן
האמורות לבני נח ולא נשנו בסיני
הס ולישראל נאמרו ולא לבני נח
מסיני והלן: ואיבעית אימא מילה.
ודלא מסיני נאמרה לעיקר מנותיה
ודקשיא לך הא אמר ר' יוסי כל
שנאמרה לבני נח ושנית בסיני להו
ולאו נאמרה הא דלא חשיב ליה לבני
מלות בני נח משום המירה ללא לבני
נח נאמרה אפי"ן מקודם סיני אלא
לזכר אזהרה לחודיה והשתא נמי זרע
אזהרה דהיינו שפאל הוא דנהיגו
בה: בני ישמעאל לוייכו. השתא:
בני קטורה. אותן ששה שנוולו
לאזהרה הן עלמן לא לחייבו וימא
השתא דלא מל אזהרה כל בני סוהו
לו כמינין: לרבות בני קטורה. אותם
ששה לבנים ולא זרעם אכל אזהרה
לזכור לכל הנולדים לו: לא הוסיף
בשר כבליה דכתיב הנה נחמי לכס
אם כל עשב וכו'. לכס ולחיות נחמי
העבדים והאלנות ואת כל ירק עשב
לאכלה אכל לא חיה הארץ נחמי
לכס: כירק עשב. שהפקדתי להם
לאכול נחמי לכס מעכשיו את כל
אפי"ן בהמות וחיית: יכול אפילו
לשרצים. יהא אכר מן המי אסור
להם: פ"ל אף. מעוש וכל אפי"ן
ורקין מעושין: מאי סלמודא. היכי
משמע דשרצים ממעטי מיניה דילמא
בהמה וחיה ממעטינן מיניה ולא
שרצים: אמר רב הונא דמו. האי
דמו יתירא הוא דהוה ל' למנכב
בשר בנפשו לא תאכלו דהיינו צדור
שהנפש צו אל תאכלו את בשרו
האי בנפשו דמו למה לי ודי לא ידענא

והרי מילה שנאמרה לבני נח דכתיב ואתה
את בריתי תשמור ושנית בסיני: ובימים
השמיני ימול לישראל נאמרה ולא לבני נח
ההוא "למישרי שבת הוא דאתא "ביום
ואפילו בשבת והרי פרייה ורביה שנאמרה
לבני נח דכתיב ואתם פרו ורבו ושנית
בסיני י"ך אמור להם שובו לכם לאהליכם
לישראל נאמרה ולא לבני נח ההוא "לכל
דבר שבמינין צריך מנין אחר להחירו הוא
דאתא אי הכי כל חרא וחרא נמי נימא משום
מילתא איתנו הכי קאמר אזהרה מיהדר
ומיתנא בה למה לי ואין לנו אלא גיד
הגשה בלבד ואליבא דר' יהודה הני נמי לא
איתנו הני איתנו לשום מילתא בעלמא הא
לא איתנו כלל אי בעית אימא מילה "מעיקר'
לאברהם הוא דקא מוהר ליה רחמנא ואתה
את בריתי תשמור אתה זורעך אחרך לדורותם אתה זורעך אין איניש
אחרניא לא אלא מעתה בני ישמעאל לחייבו "כי ביצחק יקרא לך זרע
בני עשו לחייבו "ביצחק ולא כל יצחק מתקוף לה רב אושעיא אלא מעתה
בני קטורה לא לחייבו האמר ר' יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר חנינא
"את בריתי הפר לרבות בני קטורה אמר רב יהודה אמר רב אדם הראשון
הוא הותר לו בשר לאכילה דכתיב "לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ
ולא חית הארץ לכם וכשבאו בני נח התייר להם שנאמר "כירק עשב נתתי
לכם את כל יכול לא יהא אבר מן החי נוהג בו ת"ל "אך בשר בנפשו דמו
לא תאכלו יכול אף לשרצים ת"ל אך ומאי תלמודא א"ר הונא דמו מי
שדמו חלוק מבשרו יצאו שרצים שאין דמם חלוק מבשרם מיתבי "ורדו
בדגת הים מאי לאו לאכילה לא למלאכה ודגים בני מלאכה ניהו אין
כדרכה דבעי "רחבה הנהיג בעימא ושיבוטא מאי ת"ש "ובעוף השמים
מאי לאו לאכילה לא למלאכה ועופות בני מלאכה ניהו אין כדבעי רבה
בר רב הונא דש "באוויין ותרנגולין לר' יוסי ברבי יהודה מאי תא שבע "ובכל
חיה הרומשת על הארץ ההוא "לאחיו נחש הוא דאתא דתניא "ר"ש בן
מנסיא אומר חבל על שמש גדול שאבר מן העולם שאלמלא "לא) נתקלל
נחש כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים אחד משגרו
לצפון ואחד משגרו לדרום להביא לו סנדלבונים טובים ואבנים טובות ומרגליות
ולא עוד אלא שמפשילין רצועה תחת זנבו ומוציא בה עפר לגנתו ולחורבתו
"מיתבי היה "ר' יהודה בן תימא אומר אדם הראשון מיסב בגן עדן היה והיו
מלאכי השרת צולין לו בשר וממננין לו יין היצין בו נחש והוא בכבודו ונתקנא
להתם בבשר היוורד מן השמים מי איכא בשר היוורד מן השמים אין כי הא
דר"ש בן חלפתא הוה קאויל באורחא פגעו בו הנך אריותא דהוו קא נהמי
לאפיה אמר "הכפירים שואנים לטרף נחיתו ליה תרתי אטמתא חרא אכלוה
וחרא שבקוה אייתיה ואתא לבי מדרשא בעי עלה דבר טמא הוא זה
או דבר טהור א"ל אין דבר טמא יורד מן השמים בעי מיניה ר' יורא בר'
אבהו ירדה לו דמות חמור מהו א"ל יארוד נאלא הא אמרי ליה אין
דבר טמא יורד מן השמים: ר"ש אומר אף על הכישוף: מ"ט דר"ש דכתיב
מכשפה

והא פריה ורביה. תימה מאן לן ללא נאמרה לבני נח ואי
משום דלא חשיב ליה כהדי שבע מלות הא אמר לעיל (דף נח):
קום עשה לא קא חשיב וי"ל דשב ולא תעשה נמי הוא דמי שמונה
על פריה ורביה מוהה שלל להשמיט זרע:
לכל דבר שבמינין. פ"ה דכל דבר
הנאסר בזמן אפי"ן קבעו זמן
לדבר לרין מנין אחר להמירו כשיעבור
הזמן ושוב (חזר) ופי' אל תגשו אל
אשה (שמות יט) לא הוה ביה זמן והא
דכתיב (שס) היו נכונים לשלש ימים
היינו לקבל המורה ביום השלישי
אכל דבר הקצוב לזמן יעבור הזמן
ומתא מאליו וכ"כ אי בדבר שגזר
סמט פשיטא שרין מנין אחר להמירו
אלטרין קר"א כיון דנטל דבר
שנאסר עברו ממילא הוהר כגון
הכל שגאסרו בשמיים כדי לקבל
המורה וכי הוה דפ"ק דכ"ה (דף
ה) ופ"ק דכ"ה רכעי היה עולה
לירושלים מהלך יום לכל זד כדי לעטר
זוקי ירושלים צפירות דאף לאחר
מורנן הולך מנין אחר להמירו:
מקיס
את בריתי תשמור אתה זורעך אחרך לדורותם אתה זורעך אין איניש
אחרניא לא אלא מעתה בני ישמעאל לחייבו "כי ביצחק יקרא לך זרע
בני עשו לחייבו "ביצחק ולא כל יצחק מתקוף לה רב אושעיא אלא מעתה
בני קטורה לא לחייבו האמר ר' יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר חנינא
"את בריתי הפר לרבות בני קטורה אמר רב יהודה אמר רב אדם הראשון
הוא הותר לו בשר לאכילה דכתיב "לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ
ולא חית הארץ לכם וכשבאו בני נח התייר להם שנאמר "כירק עשב נתתי
לכם את כל יכול לא יהא אבר מן החי נוהג בו ת"ל "אך בשר בנפשו דמו
לא תאכלו יכול אף לשרצים ת"ל אך ומאי תלמודא א"ר הונא דמו מי
שדמו חלוק מבשרו יצאו שרצים שאין דמם חלוק מבשרם מיתבי "ורדו
בדגת הים מאי לאו לאכילה לא למלאכה ודגים בני מלאכה ניהו אין
כדרכה דבעי "רחבה הנהיג בעימא ושיבוטא מאי ת"ש "ובעוף השמים
מאי לאו לאכילה לא למלאכה ועופות בני מלאכה ניהו אין כדבעי רבה
בר רב הונא דש "באוויין ותרנגולין לר' יוסי ברבי יהודה מאי תא שבע "ובכל
חיה הרומשת על הארץ ההוא "לאחיו נחש הוא דאתא דתניא "ר"ש בן
מנסיא אומר חבל על שמש גדול שאבר מן העולם שאלמלא "לא) נתקלל
נחש כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים אחד משגרו
לצפון ואחד משגרו לדרום להביא לו סנדלבונים טובים ואבנים טובות ומרגליות
ולא עוד אלא שמפשילין רצועה תחת זנבו ומוציא בה עפר לגנתו ולחורבתו
"מיתבי היה "ר' יהודה בן תימא אומר אדם הראשון מיסב בגן עדן היה והיו
מלאכי השרת צולין לו בשר וממננין לו יין היצין בו נחש והוא בכבודו ונתקנא
להתם בבשר היוורד מן השמים מי איכא בשר היוורד מן השמים אין כי הא
דר"ש בן חלפתא הוה קאויל באורחא פגעו בו הנך אריותא דהוו קא נהמי
לאפיה אמר "הכפירים שואנים לטרף נחיתו ליה תרתי אטמתא חרא אכלוה
וחרא שבקוה אייתיה ואתא לבי מדרשא בעי עלה דבר טמא הוא זה
או דבר טהור א"ל אין דבר טמא יורד מן השמים בעי מיניה ר' יורא בר'
אבהו ירדה לו דמות חמור מהו א"ל יארוד נאלא הא אמרי ליה אין
דבר טמא יורד מן השמים: ר"ש אומר אף על הכישוף: מ"ט דר"ש דכתיב
מכשפה

והא פריה ורביה. תימה מאן לן ללא נאמרה לבני נח ואי
משום דלא חשיב ליה כהדי שבע מלות הא אמר לעיל (דף נח):
קום עשה לא קא חשיב וי"ל דשב ולא תעשה נמי הוא דמי שמונה
על פריה ורביה מוהה שלל להשמיט זרע:
לכל דבר שבמינין. פ"ה דכל דבר
הנאסר בזמן אפי"ן קבעו זמן
לדבר לרין מנין אחר להמירו כשיעבור
הזמן ושוב (חזר) ופי' אל תגשו אל
אשה (שמות יט) לא הוה ביה זמן והא
דכתיב (שס) היו נכונים לשלש ימים
היינו לקבל המורה ביום השלישי
אכל דבר הקצוב לזמן יעבור הזמן
ומתא מאליו וכ"כ אי בדבר שגזר
סמט פשיטא שרין מנין אחר להמירו
אלטרין קר"א כיון דנטל דבר
שנאסר עברו ממילא הוהר כגון
הכל שגאסרו בשמיים כדי לקבל
המורה וכי הוה דפ"ק דכ"ה (דף
ה) ופ"ק דכ"ה רכעי היה עולה
לירושלים מהלך יום לכל זד כדי לעטר
זוקי ירושלים צפירות דאף לאחר
מורנן הולך מנין אחר להמירו:
מקיס
את בריתי תשמור אתה זורעך אחרך לדורותם אתה זורעך אין איניש
אחרניא לא אלא מעתה בני ישמעאל לחייבו "כי ביצחק יקרא לך זרע
בני עשו לחייבו "ביצחק ולא כל יצחק מתקוף לה רב אושעיא אלא מעתה
בני קטורה לא לחייבו האמר ר' יוסי בר אבין ואיתימא ר' יוסי בר חנינא
"את בריתי הפר לרבות בני קטורה אמר רב יהודה אמר רב אדם הראשון
הוא הותר לו בשר לאכילה דכתיב "לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ
ולא חית הארץ לכם וכשבאו בני נח התייר להם שנאמר "כירק עשב נתתי
לכם את כל יכול לא יהא אבר מן החי נוהג בו ת"ל "אך בשר בנפשו דמו
לא תאכלו יכול אף לשרצים ת"ל אך ומאי תלמודא א"ר הונא דמו מי
שדמו חלוק מבשרו יצאו שרצים שאין דמם חלוק מבשרם מיתבי "ורדו
בדגת הים מאי לאו לאכילה לא למלאכה ודגים בני מלאכה ניהו אין
כדרכה דבעי "רחבה הנהיג בעימא ושיבוטא מאי ת"ש "ובעוף השמים
מאי לאו לאכילה לא למלאכה ועופות בני מלאכה ניהו אין כדבעי רבה
בר רב הונא דש "באוויין ותרנגולין לר' יוסי ברבי יהודה מאי תא שבע "ובכל
חיה הרומשת על הארץ ההוא "לאחיו נחש הוא דאתא דתניא "ר"ש בן
מנסיא אומר חבל על שמש גדול שאבר מן העולם שאלמלא "לא) נתקלל
נחש כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים אחד משגרו
לצפון ואחד משגרו לדרום להביא לו סנדלבונים טובים ואבנים טובות ומרגליות
ולא עוד אלא שמפשילין רצועה תחת זנבו ומוציא בה עפר לגנתו ולחורבתו
"מיתבי היה "ר' יהודה בן תימא אומר אדם הראשון מיסב בגן עדן היה והיו
מלאכי השרת צולין לו בשר וממננין לו יין היצין בו נחש והוא בכבודו ונתקנא
להתם בבשר היוורד מן השמים מי איכא בשר היוורד מן השמים אין כי הא
דר"ש בן חלפתא הוה קאויל באורחא פגעו בו הנך אריותא דהוו קא נהמי
לאפיה אמר "הכפירים שואנים לטרף נחיתו ליה תרתי אטמתא חרא אכלוה
וחרא שבקוה אייתיה ואתא לבי מדרשא בעי עלה דבר טמא הוא זה
או דבר טהור א"ל אין דבר טמא יורד מן השמים בעי מיניה ר' יורא בר'
אבהו ירדה לו דמות חמור מהו א"ל יארוד נאלא הא אמרי ליה אין
דבר טמא יורד מן השמים: ר"ש אומר אף על הכישוף: מ"ט דר"ש דכתיב
מכשפה

א ומי' פ"ה מהל' מלה
ה' ט עושין י"ד י"ד י"ד
פ"י כ':
ק"ב ב ג ד מ"י מ"י
מלתות מלתס
הללס:
ק"ד ה מ"י טס הל"ס:
ו מ"י פ"ט מהל' נללס
הללס ח':
תורה אור השלם
1. ויאמר אליהם אל
אברכם ואחז את בריתי
תשמור אתה וזרעך
אחרך לדורות:
בראשית י"ז
2. וביום השמיני ימול
בשר עקרות:
3. ואתם פרו ורבו שרצו
קארין ורבו בה:
בראשית ט"ז
4. לך אמר להם שובו
לכם לאהליכם:
דברים ה' כו
5. ויאמר אליהם אל
אברכם ורדו ידע בעיניך
על הצער ועל אמתך כל
אשר תאמר אליך שרה
שמע בקולי כי בירצתי
יקרא לך זרע:
בראשית כא' יב
6. ויקרל וקר אשר לא
ימול את בשר עקרות
וזכרתה תנפש ההוא
מעמיה את בריתי הפר:
בראשית י"ז
7. ויאמר אליהם הנה
נחתי לכם את כל עשב
זרע וזרע אשר על פני כל
הארץ ואת כל ירען
אשר בו פרו ירע זרע
לכם יהיה לאכילה ולכל
חיה הארץ ולכל עוף
השמים ולכל רומש על
הארץ אשר בו נפש חיה
את כל ירק עשב לאכילה
ויהי קו:
בראשית א' כט-ל
8. כל רמש אשר רודא לו
לכם יהיה לאכילה כירק
עשב נחתי לכם את כל:
בראשית ט'
9. אך בשר בנפשו דמו
לא תאכלו:
בראשית ט' ד
10. וזרעך אתם אליהם
ויאמר להם אליהם פרו
ורבו ומלאו את הארץ
וכבשה ורדו בדגת הים
ובעוף השמים ובכל חיה
הרומשת על הארץ:
בראשית א' כח
11. הכפירים שואנים
לטרף ולכפש נאלא
אבלם: תהלים קד' כא

דגש וכו הדס אלא לומר לך מי שדמו חלוק מנשנו שהדס קרוי נפש והבשר בשר ילאו שרצים שאין דמם
קרוי דם כשכההוהו ישראל על הדס לא החירו על דם שרצים משום דם אלא משום שרצים כבשר והכי אמרינן ככריתות כפ' דם
שמייה דם (טז): דם שרצים תהוו בו משום שרין לוקה משום דם דמי לוקה: כדגס ס"ס. לחדס הרשון נאמר: הכינז בעינא
ושיבוטא. קשר קרון לגז שנים ולעו ביבשה על שפת הים ושימיה מנהיגין אותם: מהו. לוקה משום מנהיג ככלאים או לא. מורש
כשור ובממור לאו דוקא דכל תרי מיני נמי אסרי צב"ק כשור שנגמ את הפרה (נדן): דש באוויין ותרנגולין לרבי יוסי בר' יהודה מהו.
כהשוכר את הפועלים (ג"מ טז): מנן היה עושה בידיו אכל לא כרגליו כרגליו אכל לא כידיו הרי זה יאכל כדכתיב (דברים טז) כי תבא כבדס רעך וגו'
כביאת פועל הכסוב מדבר ר' יוסי בר יהודה אומר אינו אוכל עד שיעשה בידיו וברגליו וקמבעיא ליה לרבה דש באוויין ותרנגולין שאין
להם אלא רגלים מהו מי עבר עלייהו משום לא תחוסם שור (שס טז) או לא ידיו ורגליו צענין כשור ויבא או דילמא כל כחו כשור צענין והא
איכא. אלמא בני מלאכה ניהו: וכלל חיה הרומשת. ואי לאו לאכילה חיות בני מלאכה ניהו: ומשני ההוא לאסויי נחש. ולמלאכה דנחש
צר מלאכה ניהו קודם שמתקלל ליתן על גחון: חבל. הפסד לשון אהה כל חבל לשון צער וקבל הוא. כלומר מה הפסד כל לעולם יש
לקבל על שמש וכי: סנדלבונין. שם אכן טוב: זולין לו כשר. אלמא הוהר לו לאכול בהמות וחיות: נהמו לאפיה. לאללו: ירדה
דמוס חמור מהו. מי אמר הא ודאי דבר טמא הוא ואסור: ירוד נאלא. * מנין שטוה. עוף ששמו מנין הוא וטוה ויבשה ומספד
ממיד וכל מנין "דנמקרא מתרגמינן ירדין: הא אמרו ליה אין דבר טמא יורד מן השמים. ודבר שאינו הוא ואם ישנו טהור הוא:
מכשפה